

Barbora Petřů Puhrová

Název příspěvku

Aktérství rodiče v domácí přípravě dítěte na vyučování (Parental Agency in Child's Home Preparation for Schooling)

Klíčová slova v ČJ

Zapojení rodiče, domácí příprava na vyučování, domácí úkol, primární vzdělávání

Klíčová slova v AJ

Parental involvement, home preparation, homework, primary education

Cíle v ČJ

Cílem příspěvku je poukázat na problematiku domácí přípravy a specifika domácích úkolů, které jsou v českém školství stále obvyklou formální záležitostí iniciovanou školou, a uvést je do souvislosti s jednáním rodiče při této domácí činnosti dítěte v primárním vzdělávání. Kvalitativní výzkumný pohled byl zaměřen na klíčového aktéra-rodiče s cílem odhalit a popsat projevy jeho aktérství při zapojení do domácí přípravy dítěte/žáka. Výzkumná zjištění odkrývají interní hlediska zkoumaných rodičů, kteří se aktivně a iniciativně angažují v domácím učení svého dítěte.

Teoretická východiska v ČJ

Domácí příprava neplní pouze funkci pokračování školního vzdělávání. Je pojátkem rodinného života, zasahuje do jeho fungování a spoluvytváří kulturní a sociální podhoubí budoucího života dítěte. Ve stínu negace se jeví jako činnost, která má dopad na rodinu a její čas a je zdrojem zbytečného stresu dítěte (Farell & Danby, 2013). Zapojení do domácí přípravy, determinované vzděláním rodičů a socioekonomickým zázemím rodiny, se pro rodiče stává nezpochybnitelnou součástí jejich rodičovské role, aktivním vlivem na individualitu dítěte v jeho sociálním, kulturním a materiálním prostředí. O současném rodiči přemýšlíme jako o aktivním jednajícím aktérovi (Bandura, 2018), jehož cílenou snahou je působit na druhou osobu, tedy na dítě, s jasným cílem dosáhnout určité změny. Způsoby zapojení do domácí přípravy, případně zvolené strategie, se promítají do motivátorů a atributů vzdělávání dítěte směřujících k jeho úspěchu ve škole (Katz, Kaplan, & Buzukashvily, 2011).

Metodologie v ČJ

Cílem kvalitativního výzkumu s rodiči žáků primární školy bylo odhalit a charakterizovat projevy aktérství rodiče v domácí přípravě. Výzkumné kvalitativní šetření bylo realizováno ve třech etapách, a to nejprve 14ti polostrukturovanými

interview s rodiči, poté pozorováním tří rodin a následně polostrukturovanými interview se třemi matkami. Zkoumaní rodiče žáků v primární škole (1. -5. třída) byli převážně vysokoškolsky vzdělání. Data byla analyzována v kontextu paradigmatického modelu zakotvené teorie s využitím axiálního kódování, z čehož vplynuly hlavní kategorie a subkategorie.

Závěry v ČJ

Aktérství rodiče je úzce spojeno se školním vyučováním dítěte. Ráz i kvalitu domácí přípravy podmiňuje její management v oblastech času, prostoru, monitoringu motivace a kontroly emocí rodiče i dítěte. Výsledky poukazují na skutečnost, že vyšší dosažené vzdělání rodiče nezaručuje bezproblémový průběh domácí přípravy. Naopak, vzdělanější rodiče si uvědomují význam vzdělávání, vynakládají zvýšenou pozornost a úsilí k tomu, aby jejich dítě ve škole dosahovalo co nejlepších výsledků. Rodič je iniciátorem vedení dítěte k samostatnosti a k řízené autoregulaci a utváří vztah dítěte k domácí přípravě.

Souhrn příspěvku v AJ

Parental agency is closely linked to the child's school learning. The management of home preparation is conditional in time, space, monitoring of motivation and control of the parent's and child's emotions, it gives the character and quality of the home preparation. The results point to the fact that parent's higher degree does not guarantee a positive course of home preparation, on the contrary, parents recognise the importance of education, pay increased attention and effort to ensure that their child achieves the best results at school. Parent is the initiator of the leadership of the child's autonomy, controlled autoregulation and creates the relationship to home assignments, own responsibility, to study and attitudes to the life values. The quality of participation in home preparation depends on the individualised approach of each parent with internal and external motivation to participate child's education. Parental agency represented by endurance, resilience, goal orientation is main factor of leading a child towards self-determination and self-regulation needed for pupil's home preparation.

Bibliografie

- Bandura, A. (2018). Toward a Psychology of Human Agency: Pathways and Reflections. *Perspectives on Psychological Science*, 13(2), 130–136.
- Farell, A., & Danby, S. (2013). How does homework work for young children? Children's accounts of homework in their everyday lives. *British Journal of Sociology of Education*, 36(2), 250–269.

Katz, I., Kaplan, A., & Buzukashvily, T. (2011). The role of parents' motivation in students' autonomous motivation for doing homework. *Learning and Individual Differences*, 21(4), 376–386.